ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

Administrator Intelligence Affecting Academic Administration in School Under Nakhon Pathom Primary Education Service Area Office 1

[1]**อัญชลีพร เก้าลิ้ม** Unchaleeporn Kaolim
[2]**อรพรรณ ตู้จินดา** Oraphan Toujinda
[3]**ดวงใจ ชนะสิทธิ์** Duangiai Chanasid
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
Program in Educational Administration, Nakhon Pathom Rajabhat University
[1]Corresponding Author, Email: unchaleeporn13@gmail.com

Received February 16, 2023; **Revised** March 4, 2023; **Accepted:** March 25, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีเพื่อศึกษา 1) ระดับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร 2) ระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา และ 3) ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงพรรณนา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จำนวน 327 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนกระจายตามขนาดของสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร โดยภาพรวม และรายด้านที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านสังคม ด้านการเห็นใจผู้อื่น ด้านจูงใจตนเอง ด้านการเข้าใจตนเอง และด้านการจัดการอารมณ์ 2) ระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการวัด และประเมินผลทางการศึกษา ด้านการนิเทศของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 3) ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร ประกอบด้วย ด้านสังคม (X_5) ด้านการเห็นใจผู้อื่น (X_4) ด้านจูงใจตนเอง (X_2) ด้านการเข้าใจตนเอง (X_3) และด้านการจัดการอารมณ์ (X_1) เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 78.50

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สมการวิเคราะห์การถดถอย คือ $\hat{Y}_{tot}$ = 0.77 + 0.28 (X_5) + 0.24 (X_4) + 0.11 (X_2) + 0.11 (X_3) + 0.10 (X_1)

คำสำคัญ : ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร; การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา; ประถมศึกษา

Abstract

This research aimed to: 1) study the level of emotional intelligence of administrators, 2) study the level of academic administration in educational institutions, and 3) administrators emotional intelligence affecting academic administration in school under Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 1. This research is descriptive research. The sample was 3 2 7 administrators and teachers under Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 1 ; obtained through stratified random sampling distributed by school size. The research instrument was a questionnaire constructed by the researcher. Data were analyzed with frequency, percentage, mean, standard deviation, and stepwise multiple regression analysis.

The findings of the research were as follows: 1. The administrators emotional intelligence and in each aspect that were at the highest level; there were social, empathy, self-motivation, self-understanding and emotional management. 2. The academic administration in school and each aspect were at the highest level; there were quality assurance within educational institutions, teaching management, educational research and development measurement and evaluation in educational, Educational Supervision, Media, innovation and technology development in education school curriculum development.3. The administrators emotional intelligence of consisted of social (X_5), empathy (X_4), self-motivation (X_2), self-understanding (X_3) and emotional management (X_1) can predict academic administration in school (Y_{tot}) at the percentage of 78.50 with statistical significance level of .05. The regression equation was: $\hat{Y}_{tot}$ = 0.77 + 0.28 (X_5) + 0.24 (X_4) + 0.11 (X_2) + 0.11 (X_3) + 0.10 (X_1)

Keywords: Administrator emotional intelligence; Academic administration in school; Primary education

บทนำ

การจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ระบุไว้ว่าการเรียนรู้เป็นหัวใจสำคัญของการศึกษา ทุกฝ่ายต้องทำงานประสานกันเพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ แนวทางการจัดการศึกษาจึงต้องตอบสนองความต้องการ ความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน เปิดโอกาสให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัด

การศึกษา พัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุขและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ การจัดการเรียนรู้จึงต้องยึดผู้เรียนทุกคนให้มีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553: 1-2) ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจึงเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยเฉพาะความสามารถด้านทักษะกระบวนการคิด การแก้ปัญหา การเผชิญสถานการณ์ ความคิดสร้างสรรค์ การเรียนรู้ด้วยตนเอง ที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ศึกษาค้นคว้า คิดวิเคราะห์ด้วยตนเอง จนสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 39 ได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการ มีการกระจายอำนาจการบริหาร ในการจัดการศึกษาไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยยึดหลักการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา ให้มีความเป็นเอกภาพและหลากหลายในทางปฏิบัติทั้งทางด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป เพื่อให้เกิดความคล่องตัว มีอิสระในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลของโรงเรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2549) ดังนั้นในการบริหารจัดการสถานศึกษาผู้บริหารจะต้องกำหนด แบบแผนวิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการบริหารงานวิชาการ ที่เป็นส่วนสำคัญในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งศิวพร ละหารเพชร (2562) พบว่า ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎรธานี เขต 2 ได้แก่ 1. ด้านการนิเทศการศึกษา 2. ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 3. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 4. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 5. ด้านการพัฒนาและการใชสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และ6. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ผู้บริหารสถานศึกษา จึงมีบทบาทสำคัญ ในการเป็นผู้มีส่วนรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาในการศึกษาทุกระดับ การที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม ผู้บริหารจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปอย่างรวดเร็วอันเนื่องมาจากกระแสโลกาภิวัตน์ แต่ความสำเร็จนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับความฉลาดทางสติปัญญาเพียงอย่างเดียว จะต้องขึ้นอยู่กับความสามารถทางอารมณ์ด้วย (ทศพร ประเสริฐสุข, 2542) แต่ระบบในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในปัจจุบัน พบว่า ส่วนใหญ่มีการบริหารงานที่เป็นไปตามแผนงาน กระบวนการ และจุดประสงค์ที่สถานศึกษาได้ตั้งไว้ ทำให้ผู้บริหาร มีความสามารถในการบริหารงานวิชาการ ที่เป็นเรื่องของความสามารถทางสติปัญญา แต่ขาดความสามารถในการควบคุมอารมณ์ จึงต้องมีการพัฒนาตนเอง และใช้ประสบการณ์ในการเรียนรู้ ต่าง ๆ ด้วยตนเองเพื่อให้เป็นผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งทำให้คนสร้างประโยชน์แก่ส่วนรวม สอดคล้องกับนงครักษ์ ทันเพื่อน (2550) ได้ศึกษาเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนที่มีผลต่อประสิทธิผล การบริหารงานโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ระดับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนโดยภาพรวมและรายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับสูง ระดับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง และความฉลาดทาง

อารมณ์โดยรวมและรายด้านกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนโดยรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยทางสถิติ นอกจากนี้ยังกล่าวว่า ความฉลาดทางอารมณ์เป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งของมนุษย์ โดยเฉพาะกับผู้บริหารสถานศึกษาที่จะช่วยให้บริหารงานอย่างถูกต้องและเหมาะสม รู้จักใช้คนและครองใจคน สามารถโน้มน้าวผู้อื่นให้ทำในสิ่งที่ตนต้องการได้ โดยที่งานนั้นเกิดจากความรัก ความสามัคคี ของคนในองค์กร ทำให้ผลสำเร็จของงาน เป็นที่น่าพึงพอใจ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความฉลาดทางอารมณ์ นอกจากจะช่วยพัฒนาตนเองแล้ว สามารถสร้างทีมงานที่มีคุณภาพ ลดความขัดแย้งในการปฏิบัติงาน ความผิดพลาดในการบริหารงานมีน้อยหรือไม่มีเลย มีมนุษยสัมพันธ์ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ผู้บริหารจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ และพัฒนาการบริหารงานของตนเพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน

ด้วยเหตุนี้ทำให้ทุกคนต้องตระหนักว่าการที่เราจะทำงานให้สำเร็จลุล่วงได้นั้นต้องอาศัยความฉลาดทางอารมณ์ เช่น การทำงาน การบริหาร การประกอบอาชีพ ตลอดจนการดำเนินชีวิตประจำวันที่อยู่ร่วมกันเป็นสังคม สามารถสื่อสารกันด้วยความเห็นอกเห็นใจ กระทำสิ่งต่าง ๆ ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ และที่สำคัญที่สุดคือ คนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ จะสามารถจัดการกับอารมณ์ของตนเองได้อย่างสมดุล ระหว่างความมีเหตุผลกับอารมณ์ การมีสติกับการใช้อารมณ์ ทำให้เกิดการสร้างแรงจูงใจให้แก่ตนไปในทางที่ดี มีความสัมพันธ์กับผู้อื่นด้วยความเห็นอกเห็นใจกัน รู้จักการเอาใจเขามาใส่ใจเรา ซึ่งสอดคล้องกับกรมสุขภาพจิต (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2543) บุคคลที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงหรือทักษะทางอารมณ์ที่ได้รับการพัฒนามาเป็นอย่างดี รวมทั้งเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น มักประสบความสำเร็จและมีความพึงพอใจในชีวิต ตรงข้ามกับบุคคลที่ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ได้จะเป็นคนที่เต็มไปด้วยความขัดแย้งภายในจิตใจ ทำให้หมดสมาธิในการทำงาน ดังนั้นความฉลาดทางอารมณ์จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นที่บุคคลจะมีหรือพัฒนาให้มากขึ้นเพื่อชีวิตการทำงานในปัจจุบันและอนาคต เพราะคนที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงเท่านั้นจะสามารถดำรงตนอยู่ในโลกการทำงานได้ดีกว่าคนมีเชาว์ปัญญาสูงแต่มีความฉลาดทางอารมณ์ต่ำ ความฉลาดทางอารมณ์จึงได้เข้ามามีบทบาทในการบริหารจัดการต่อคนในปัจจุบัน

การขับเคลื่อนนโยบายนครแห่งคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ให้ครูวิชาการมีความสามารถในการพาคณะครูขับเคลื่อนนโยบายห้องเรียนคุณภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ และควรเร่งพัฒนาการบริหารจัดการและการเรียนการสอนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะและสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการที่หลากหลาย การพัฒนาบุคลากรเน้นการนำเทคโนโลยีดิจิทัล มาเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการ รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุน ประชาสัมพันธ์ให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้ารับการพัฒนาในหน่วยงานต่าง ๆ ด้วยรูปแบบวิธีการที่หลากหลาย รวมถึงการพัฒนาตนเองจากหลักสูตรออนไลน์ของหน่วยงานหรือสถาบันต่าง ๆ ที่ได้มาตรฐานตามความต้องการ

บทความวิจัยนี้นำเสนอ ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ซึ่งผลการวิจัยจะนำไปใช้เพื่อเป็นประโยชน์และแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ และการวางแผนการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

2. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

3. เพื่อศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ประชากร ผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 2,126 คน ผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยใช้ตารางกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan, 1970): อ้างถึงใน จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย, 2557) ได้ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาจำนวน 327 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียน ได้ผู้บริหาร จำนวน 22 คน ครู จำนวน 305 คน โดยมีการแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ขั้น ตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีข้อคำถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา วิทยฐานะ ประสบการณ์การทำงานในสถานศึกษา ลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (checklist)

ขั้นตอนที่ 2 สอบถามระดับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) มีการตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา (content validity) แล้วหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม และวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

ขั้นตอนที่ 3 สอบถามระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) มีการตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา (content validity) แล้วหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม และวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

ผลการการศึกษา

วัตถุประสงค์ที่ 1. ผลการวิจัยพบว่าความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด พิจารณารายด้าน พบว่าแต่ละด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสังคม รองลงมา คือ ด้านการเห็นใจผู้อื่นและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดการอารมณ์

วัตถุประสงค์ที่ 2. ผลการวิจัยพบว่าการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด พิจารณารายด้าน

พบว่า อยู่ในมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

วัตถุประสงค์ที่ 3. ผลการวิจัยพบว่าด้านสังคม ด้านการเห็นใจผู้อื่น ด้านจูงใจตนเอง ด้านการเข้าใจตนเอง และด้านการจัดการอารมณ์ เป็นตัวแปรที่ได้รับเลือกเข้าสมการถดถอยและสามารถอภิปรายความผันแปรของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าประสิทธิภาพในการทำนายเท่ากับ 0.785 ซึ่งแสดงว่าด้านสังคม ด้านการเห็นใจผู้อื่น ด้านจูงใจตนเอง ด้านการเข้าใจตนเอง และด้านการจัดการอารมณ์ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สามารถร่วมกันทำนายการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาได้ ร้อยละ 78.50

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แต่ละด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยที่ด้านสังคม มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมา คือ ด้านการเห็นใจผู้อื่น ด้านจูงใจตนเอง ด้านการเข้าใจตนเอง และด้านการจัดการอารมณ์ ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะการบริหารสถานศึกษาผู้บริหารต้องใช้ความฉลาดทางอารมณ์ เพราะผู้บริหารที่สามารถเข้าใจความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น รู้จุดเด่นจุดด้อยของตนเอง สามารถจัดการและแสดงออกทางอารมณ์ได้เป็นอย่างดี รู้จักบริหารงานอย่างเหมาะสม สามารถที่จะบริหารงานจนนำพาไปสู่ความสำเร็จทางด้านต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอุไรวรรณ ชูมี (2561) ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาความฉลาดทางอารมณของผูบริหารสถานศึกษา ตามการรับรูของครูผูสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎรธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความฉลาดทางอารมณของผูบริหารสถานศึกษาตามการรับรูของครูผูสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎรธานี เขต 1 โดยรวมและรายดานอยูในระดับมาก โดยเรียงลำดับ คาเฉลี่ยจากสูงไปต่ำสุด ไดแก ดานความสามารถในการจูงใจตนเอง ดานการควบคุมอารมณของตนเอง ดานการมีทักษะทางสังคม ดานการตระหนักรูตนเอง และดานการเขาใจผูอื่นตามลำดับ ทั้งนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของปวีณา บุศยรัตน์ (2565) ที่วิจัยเรื่อง การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นทีการศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง ด้านการสร้างแรงจูงใจในตนเอง และด้านการเข้าใจบุคคลอื่น

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในลำดับสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการวัด และประเมินผลทางการศึกษา ด้านการนิเทศของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ตามลำดับ อาจเนื่องมาจาก การบริหารงานวิชาการเปนกระบวนการดำเนินงานที่เกี่ยวของกับการ

กำหนด นโยบาย วัตถุประสงค ทิศทาง มาตรฐานคุณภาพการศึกษา แนวปฏิบัติงานดวยการสงเสริม สนับสนุน การจัดการเรียนการสอน การดำเนินการวิจัย การวัดผลประเมินผลใหดีขึ้น พรอมกับกอให เกิดความร่วมมือในการดำเนินงานโดยมุงเนนผูเรียน เป็นสำคัญ เพื่อกอใหเกิดผลสัมฤทธิ์มีความรู ทักษะ สมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและกอประโยชนสูงสุด แกผูเรียนใหเกิดผลสำเร็จที่ไดจากการดำเนินงานดานวิชาการ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้อง กับงานวิจัยของศิวพร ละหารเพชร (2562) ที่วิจัยเรื่อง ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ สถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุราษฎรธานี เขต 2 พบว่า ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เปนรายดาน พบวา อยูในระดับมากทุกดาน เรียงลำดับคาเฉลี่ยจากมากไปนอย ดังนี้ ดานการนิเทศ การศึกษา ดานการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ดานการพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาดานการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ดานการพัฒนาและการใชสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และดานการพัฒนากระบวนการเรียนรู และสอดคล้องกับพิมพ์ใจ พุฒจัตุรัส (2562) ที่วิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 1 พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนตามความ คิดเห็นของครู สังกัดสานักงานศึกษาธิการภาค 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความคิดเห็นของครูอยู่ในระดับมากทุกด้าน สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการ คัดเลือกหนังสือ แบบเรียน เพื่อใช้ในสถานศึกษา รองลงมา ได้แก่ ด้านการวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาในสถานศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการพัฒนา และส่งเสริม ให้มีแหล่งการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของยุพา พรมแย้ม (2562) ที่ วิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมา คือการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาระบบ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด และสอดคล้องกับนุชเรศ คำดีบุญ (2564) ที่ได้ทำวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 พบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาราย ด้านเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การวัดผลและประเมินผล การจัดการเรียนการ สอน การวางแผนงานวิชาการ และการพัฒนาหลักสูตร

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม ด้านการเห็นใจ ผู้อื่น ด้านจูงใจตนเอง ด้านการเข้าใจตนเอง และด้านการจัดการอารมณ์เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการ บริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย และได้ร่วมกัน พยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ได้ร้อยละ 78.50 จากผลการวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การที่สถานศึกษาจะมีการบริหารงาน

วิชาการที่ดี เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และสามารถประสบผลสำเร็จได้นั้น ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับด้านสังคม ด้านการเห็นใจผู้อื่น ด้านจูงใจตนเอง ด้านการเข้าใจตนเอง และด้านการจัดการอารมณ์ และนำความฉลาดทางอารมณ์เหล่านี้ไปปฏิบัติงานเพื่อให้สถานศึกษา ได้รับผลประโยชน์สูงสุดและเป็นสิ่งที่ดีต่อครู และบุคลากรทางการศึกษา ดังนั้น จากผลการวิจัยดังกล่าวจึงมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาวดี วุฒิรัตน์ (2561) ที่วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานด้านบุคคลของสถานศึกษา อำเภอไทรน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมทั้งหมดค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานด้านบุคคลของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุดคือ ด้านการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น รองลงมาคือ ด้านทักษะทางสังคม และคู่ที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุดคือด้านตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับชาปิยา สิมลา (2563) ที่ทำวิจัยเรื่อง ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารทุกด้านมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูทุกด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน เรียงลำดับจากค่ามัชฌิมเลขคณิต จากมากไปหาน้อย พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน คือการสร้างแรงจูงใจให้กับตนเอง และอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน คือ การเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น การตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง การควบคุมตนเอง การมีทักษะสังคม ตามลำดับ

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 สามารถนำเสนอกรอบแนวคิดได้ดังนี้

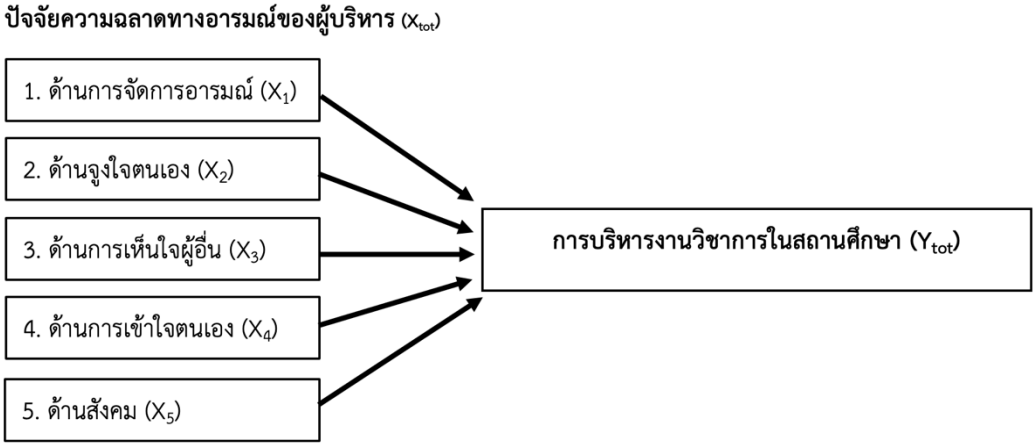

จากผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

นครปฐม เขต 1 ความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม (X_5) ด้านการเห็นใจผู้อื่น (X_3) ด้านจูงใจตนเอง (X_2) ด้านการเข้าใจตนเอง (X_4) และด้านการจัดการอารมณ์ (X_1) เป็นตัวแปรที่ได้รับเลือกเข้าสมการถดถอย และสามารถอภิปรายความผันแปรของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R^2) เท่ากับ 0.785 ซึ่งแสดงว่าด้านสังคม ด้านการเห็นใจผู้อื่น ด้านจูงใจตนเอง ด้านการเข้าใจตนเอง และด้านการจัดการอารมณ์ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา และสามารถทำนายการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาได้ ร้อยละ 78.50 โดยสามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้ สมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปของคะแนนดิบ คือ $\hat{Y}_{tot} = 0.77 + 0.28 (X_5) + 0.24 (X_3) + 0.11 (X_2) + 0.11 (X_4) + 0.10 (X_1)$ สมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปของคะแนนมาตรฐาน คือ $\hat{Z}_{tot} = 0.33 (Z_5) + 0.27 (Z_3) + 0.12 (Z_2) + 0.14 (Z_4) + 0.12 (Z_1)$

จากสมการสามารถอธิบายความหมายได้ดังนี้ ความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคมเพิ่มขึ้น 1 คะแนนหรือ 1 คะแนนมาตรฐานจะทำให้การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเพิ่มขึ้น .28 คะแนน หรือ .33 คะแนนมาตรฐาน ความฉลาดทางอารมณ์ด้านการเห็นใจผู้อื่นเพิ่มขึ้น 1 คะแนนหรือ 1 คะแนนมาตรฐานจะทำให้การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเพิ่มขึ้น .24 คะแนน หรือ .27 คะแนนมาตรฐาน ความฉลาดทางอารมณ์ด้านจูงใจตนเองเพิ่มขึ้น 1 คะแนนหรือ 1 คะแนนมาตรฐานจะทำให้การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเพิ่มขึ้น .11 คะแนน หรือ .12 คะแนนมาตรฐาน ความฉลาดทางอารมณ์ด้านการเข้าใจตนเองเพิ่มขึ้น 1 คะแนนหรือ 1 คะแนนมาตรฐานจะทำให้การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเพิ่มขึ้น .11 คะแนน หรือ .14 คะแนนมาตรฐาน และความฉลาดทางอารมณ์ด้านการจัดการอารมณ์เพิ่มขึ้น 1 คะแนนหรือ 1 คะแนนมาตรฐานจะทำให้การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเพิ่มขึ้น .10 คะแนน หรือ .12 คะแนนมาตรฐาน

บทสรุป

1) ระดับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร โดยภาพรวม และรายด้านที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านสังคม ด้านการเห็นใจผู้อื่น ด้านจูงใจตนเอง ด้านการเข้าใจตนเอง และด้านการจัดการอารมณ์ 2) ระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการวัด และประเมินผลทางการศึกษา ด้านการนิเทศของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 3) ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร ประกอบด้วย ด้านสังคม (X_5) ด้านการเห็นใจผู้อื่น (X_4) ด้านจูงใจตนเอง (X_2) ด้านการเข้าใจตนเอง (X_3) และด้านการจัดการอารมณ์ (X_1) เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดการอารมณ์ และเมื่อพิจารณาด้านการจัดการอารมณ์ พบว่า ประเด็นที่ผู้บริหารและครูให้ความเห็นในค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถควบคุมอารมณ์ของตนได้ เมื่อต้องเผชิญกับปัญหาหรือสถานการณ์ที่ยากลำบาก และรองลงมา คือ ผู้บริหารมีการคิดไตร่ตรองให้รอบคอบก่อนตัดสินใจทำสิ่งต่าง ๆ ซึ่งจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานในสถานศึกษาน้อยกว่า 5 ปี และไม่มีวิทยฐานะ ดังนั้นผู้บริหารควรจัดการ และควบคุมอารมณ์ของตนเองให้ได้ เมื่อต้องเผชิญหรือพบเจอกับปัญหาหรือสถานการณ์ที่ยากลำบาก วางแผนการทำงานและต้องก้าวข้ามผ่านอุปสรรคโดยใช้สติ ไตร่ตรองให้รอบคอบเมื่อต้องตัดสินใจบริหารงาน หรือกระทำสิ่งต่าง ๆ ไม่ทำตามใจ หรือเอาความคิดตนเป็นหลักบริหารงานด้วยความเป็นธรรม และให้สิทธิทุกคนเท่าเทียมกัน ควบคุมและจัดการอารมณ์ตนเองในทุกสถานการณ์เป็นหลัก

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ควรมีการอบรมผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีรูปแบบและวิธีการที่ถูกต้องและสามารถนำไปใช้ได้จริงกับสถานศึกษา ทั้งนี้เมื่อผู้บริหารเข้าใจแนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาแล้วนั้น ผู้บริหารควรร่วมรับฟังความคิดเห็นของครู และบุคลากรในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องและร่วมมือกันจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขึ้น เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดในการบริหารงาน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ด้านสังคม ด้านการเห็นใจผู้อื่น ด้านจูงใจตนเอง ด้านการเข้าใจตนเอง และด้านการจัดการอารมณ์เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิของสถานศึกษา ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้ ผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบ ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารที่สำคัญ คือ ด้านสังคม ด้านการเห็นใจผู้อื่น ด้านจูงใจตนเอง ด้านการเข้าใจตนเอง และด้านการจัดการอารมณ์ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับ การบริหารสถานศึกษาโดยควรให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุของความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา รูปแบบการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา และพฤติกรรมความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กรมสุขภาพจิต. 2543. *อีคิว: ความฉลาดทางอารมณ์.* นนทบุรี: สำนักพัฒนาสุขภาพจิต.

จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย. (2558). *เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.* วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ชาปิยา สิมลา. (2563). *ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการบริหารการศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ทศพร ประเสริฐสุข. (2542). *"ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์กับการศึกษา".* วารสารการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา. 1 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2542) 8 - 24

นุชเรศ คำดี. (2564). *การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4.* วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

นงครักษ์ ทันเพื่อน. (2550). *ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนที่มีผลต่อการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ปวีณา บุศยรัตน์. (2565). *ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูผู้สอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด.* วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวทิยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

พิมพ์ใจ พุฒจัตุรัส. (2562). *การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 1.* วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.

ยุพา พรมแย้ม. (2562). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2.* วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

ศิวพร ละหารเพชร. (2562). *ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็ก ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎรธานี เขต 2.* วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎรธานี.

สุภาวดี วุฒิรัตน์. (2561). *ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานด้านบุคคล ของสถานศึกษา อำเภอไทรน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2.* สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2549). *รายงานการติดตามและประเมินความก้าวหน้า*

การปฏิรูปการศึกษาด้านการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: เซ็นจูรี่.

_____.(2553). *ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561).* กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

อุไรวรรณ ชูมี. (2561). *การศึกษาความฉลาดทางอารมณของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรูของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎรธานี เขต 1.* บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎรธานี.